

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Àngel Guimerà a LletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <http://lletra.uoc.edu/ca/autor/angel-guimera> >

Àngel Guimerà



Àngel Guimerà

Ramon Bacardit

La biografia d'Àngel Guimerà ha estat motiu de polèmica tant des del punt de vista de la verificació de la seva data de naixement (voluntàriament falsejada pel dramaturg i que es va produir l'any 1845), com pels aspectes que poden afectar d'una manera més directa la seva intimitat. De fet, ambdós aspectes han anat lligats. Si més no així fou notat per Xavier Fàbregas, que volgué veure en les circumstàncies del naixement de l'autor (els seus pares no estaven casats) un dels factors biogràfics que havien de marcar la seva producció, juntament amb la idea de mestissatge (nasqué a Tenerife, fill de pare català i mare canària, i es traslladà a El Vendrell quan tenia vuit anys) i un amor frustrat amb una tal Maria Rubió (sembla que els pares respectius s'oposaven al prometatge).

Aquesta tendència a interpretar la seva obra a partir de la seva biografia ha estat una constant, i s'explica en gran part per la contradicció entre l'alt voltatge passional de les seves obres i l'extrema discreció de la seva vida íntima. D'aquí prové la inevitable temptació de projectar sobre l'autor i la seva obra lectures psicoanalítiques. A tot això cal afegir-hi la rumorologia que havien desvetllat ja en la seva època tant la seva pertinaç solteria com el costum de voltar-se de deixebles més joves.

Amb el temps només uns biògrafs com Caravaca, primer, i Ferran de Pol més tard, encararen el tema amb una certa transparència. L'últim, a més, de forma provocadora, proclamant clarament "Guimerà no era homosexual", tot referint-se a la brama que reconeixia que corria pel món intel·lectual barceloní. Fos com fos, l'obsessió d'alguns autors (Miracle especialment) per construir amb tots els detalls una presumpta gran història d'amor amb el que no sembla que passés de pur flirteig adolescent sembla força curiosa. Sense deixar-se dur per la tafaneria una mica morbosa, ni pretendre "salvar" el dramaturg des de prejudicis rancis, resulta útil remarcar que la seva peculiar personalitat ens permet entrar en el nucli de la concepció amorosa que trobem de manera constant en les seves obres. És evident que, salvant les distàncies que es donen en molts sentits, l'obra de Guimerà comparteix amb la de dramaturgs com Strindberg una gran capacitat per a presentar amb tota la força passions psicològicament complexes.

Pel que fa al seu "mestissatge", el tema de l'inadaptat, del diferent, és un motiu recurrent a la seva obra, tal com ja va remarcar Fàbregas. És evident que s'hi pot trobar una clara relació amb la biografia del dramaturg.

El dramaturg El primer període en la creació dramàtica de Guimerà es destacà especialment per la voluntat de seguir una proposta programàtica plantejada pels amics de l'autor, però sobretot per [Josep Yxart](#), el crític més lúcid i informat del moment. En el context del teatre català de l'època dominava la figura de [Frederic Soler](#), que havia consolidat uns models de teatre en català de base melodramàtica en què alternava les comèdies costumistes amb els drames rurals o històrics. La insatisfacció que molts intel·lectuals catalans sentien davant d'aquest teatre i del monopoli que hi exercia l'autor de *La dida* els mogué a buscar-ne una alternativa que, de passada, atorgués a l'escena local un prestigi literari que l'excessiu popularisme d'aquest dramaturg no permetia assolir.

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Àngel Guimerà a LletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <http://lletra.uoc.edu/ca/autor/angel-guimera> >

Així, i coincidint amb una reacció d'abast europeu contra els excessos del primer [romanticisme](#), es donà un intent de recuperar amb el nom de tragèdia unes formes de drama culte que renovessin la ja establerta tradició romàntica, tant pel verisme més profund en el tractament de la realitat històrica en què s'emmarcaven els conflictes passionals (Pietro Cossa, Victorien Sardou, etc.) com en la recuperació dels drames de l'últim Schiller, caracteritzats per la síntesi que aconseguí l'autor alemany entre el model del teatre shakespearà i el classicisme francès del segle XVII. Per aquesta via evità les truculències melodramàtiques d'un cert romanticisme i, alhora, s'allunyà de l'encarcament retòric d'un Racine, incorporant d'una manera decidida la història com a material dramàtic. Recuperava d'aquesta manera la funció de la vella tragèdia, però ho feia introduint-hi la renovació dramàtica aportada per la recepció europea de l'obra de Shakespeare. Aquest camí fou el que interessà vivament [Yxart](#), un cop constatades les dificultats d'arrelar el drama realista contemporani en català en el marc de la societat catalana de mitjan segle XIX. Guimerà fou l'autor triat pels seus companys com el més apte per a tirar endavant la creació d'una tragèdia catalana que prestigiés una literatura que amb [Verdaguer](#) ja havia incorporat l'èpica.

La tendència més destacable des de *Gal·la Placídia* (1879) fins a *La boja* (1890) és, d'una banda, l'aproximació a un realisme més sincer, expressat tant en el plantejament de les trames com en la sobrietat del registre lingüístic, i, de l'altra, la creació d'unes constants temàtiques que l'autor ja no abandonaria, sinó que més aviat aprofundiria en la seva producció posterior. Recórrer a conflictes passionals que implicaven en el fons una relació de poder subratllava, sovint, la problemàtica de la inadaptació per la via de l'orfenesa i/o el mestissatge. Sobre aquest fons es projecten unes relacions que contenen elements més o menys evidents de masoquisme i de sensualitat turmentada.

On millor sabé expressar això fou, però, en els seus drames en prosa de la dècada dels noranta, especialment en obres com *Maria Rosa* (1894), *Terra baixa* (1896) o *La filla del mar* (1900). L'aproximació a la realitat contemporània i als processos de canvi que patia la societat catalana cap a un model clarament urbà i industrial acabà de singularitzar la seva producció d'aquest període, en què es pot dir que l'autor aconseguí definir una dramaturgia pròpia d'una força teatral extraordinària. Curiosament, és en aquests textos que Guimerà batejà amb el nom de drames que assolí una forma tràgica moderna en essencialitzar els conflictes passionals sobre un fons coral que fa alhora de contrapunt i d'espectador impotent del conflicte. Si hi afegim la figura d'un "coreuta", que sol ser algú d'edat avançada i que fa costat als protagonistes i sovint anuncia el desenllaç del drama (per exemple el Gepa de *Maria Rosa* o el Tomàs de *Terra baixa*), trobarem un plantejament que s'allunya tant del típic drama burgès com de l'esquematització fàcil d'un cert [romanticisme](#). Això és degut al fet que els seus personatges, com els de la tragèdia, són pures forces passionals sobre les quals actua un atzar fatal i inexorable. No són personatges psicològics en el sentit estricte del terme, és a dir, en el sentit que el teatre burgès del segle XIX li podia donar. És en aquesta essencialitat que radica la forta teatralitat de les seves obres, allò que les fa recuperables en l'actualitat.

El període final de la seva producció dramàtica, el que comprèn els anys 1900-1924, és potser el més difícil de sistematitzar, ja que la diversificació de la seva obra, el constant canvi de registres i estils, fa difícil reconèixer-ne el fil conductor. Guimerà es veié de cop en el cim de la popularitat i el reconeixement internacional a través de la difusió que l'actriu Maria Guerrero féu de la seva obra. Tanmateix, començà a sentir també la necessitat de no perdre el favor del públic i intentà adaptar el seu teatre als nous corrents estètics que el [modernisme](#) posà en circulació a partir, sobretot, de la seva estabilització com a moviment cultural hegemònic. Durant aquests anys temptejà tant el drama burgès (*Aigua que corre*, 1902) com els poemes dramàtics musicals amb elements fantàstics (*La santa espina*, 1907), el teatre històric de militància catalanista (*Indíbil i Mandoni*, 1917) o un model de tragèdia que pretenia recollir les aportacions del teatre poètic novament en voga (des de la via més

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Àngel Guimerà a LletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <http://lletra.uoc.edu/ca/autor/angel-guimera> >

tradicional de Rostand fins al drama de filiació simbolista de D'Annunzio). Però és en obres com *L'Eloi* (1906) o *Sol solet* (1905) que l'autor recupera en part el to de les seves millors produccions.

El poeta i el narradorLa seva faceta com a poeta fou la primera en què es donà a conèixer. N'hi ha prou de recordar que es consagrà abans en aquest gènere que en el teatre (obtingué el títol de Mestre en Gai Saber als [Jocs Florals](#) del 1877). De fet, no deixà de banda la poesia en cap moment, malgrat la seva dedicació a l'escena. Això no obstant, la seva producció estrictament lírica fou escassa; es redueix a dos reculls, un del 1887 (*Poesies*, amb pròleg de [Josep Yxart](#)) i un altre del 1920 (*Segon llibre de poesies*). La característica més marcada en aquest àmbit de la seva obra és sens dubte la varietat de registres, del to intimista i gairebé col·loquial de la seva poesia amorosa a l'estil més plàstic i declamatori dels seus poemes històrics o patriòtics, passant per l'atenció a la vena de la poesia popular o per l'originalitat que suposava en la poesia catalana de l'època dedicar un poema a Satanàs. Per desgràcia, el dramaturg va eclipsar massa el poeta, ja que en la seva obra trobem una via de renovació de la poesia catalana que podria presentar-se en part com a alternativa a la que encarnà [Verdaguer](#). Guimerà aportà també una frescor en la llengua poètica i unes intuïcions en la superació de les temàtiques encotillades del jocfloralisme que no han estat suficientment valorades.

La dedicació de Guimerà a la prosa narrativa fou més aviat circumstancial, fins al punt que la seva aportació al gènere es redueix a un parell de contes ("El gos de casa" i "El nen jueu", 1890) i una novel·la breu: *Rosa de Lima* (1917). Tant en uns casos com en l'altre destaca el sentit de la concisió i la condensació temàtica característics del seu teatre i de la seva poesia. El fet que recorregués a motius com el desarrelament o el mestissatge, tan habituals en la seva producció, demostra el caràcter subsidiari que tingué per a ell la ficció en prosa. Cal destacar-ne, però, com en la seva poesia i en la seva obra dramàtica, el llenguatge viu i acolorit que el desmarca clarament d'altres autors del període i l'acosta a creadors de la talla d'Emili Vilanova.

El polític catalanistaLa vinculació de Guimerà amb el catalanisme és paral·lela a l'inici de la seva carrera d'escriptor. Per a ell, creació literària i catalanisme van estretament lligats; de fet, considerava que el projecte de normalització cultural i lingüística era previ a qualsevol plataforma pròpiament partidista. Dels congressos catalanistes del 1880-1881 al famós discurs en català en la presa de possessió de la presidència de l'Ateneu Barcelonès el 1895, passant per la participació en la campanya del Memorial de Greuges del 1885, o en les Bases de Manresa del 1892, Guimerà va estar sempre relacionat amb la propaganda i la militància catalanista.

El 1906 aplegà alguns dels seus discursos i parlaments al volum *Cants a la pàtria*, dedicat al seu amic Pere Aldavert.

Copyright text © 1999 Ediuoc/ECSA

Tast de textos

Text



TXT: La festa del blat : drama en tres actes

Reproducció digital basada en l'edició de Barcelona: Il·lustració Catalana.
<http://www.lluïsvives.com/FichaObra.html?Ref=14124&portal=1>

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Àngel Guimerà a LletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <http://lletra.uoc.edu/ca/autor/angel-guimera> >



TXT: La filla del mar : drama original en tres actes y en prosa

Reproducció digital de l'edició de Barcelona, Impr. La Renaixensa, 1900.
<http://www.lluisvives.com/FichaObra.html?Ref=13168&portal=1>



TXT: Indíbil y Mandoni [Manuscrit]

Reproducció digital del manuscrit amb data del 3 de desembre de 1915.
<http://www.lluisvives.com/FichaObra.html?Ref=13164&portal=1>



TXT: Rosa de Lima [Manuscrit]

Reproducció digital del manuscrit anterior a 1923.
<http://www.lluisvives.com/FichaObra.html?Ref=13163&portal=1>



TXT: Indíbil y Mandoni : tragedia en tres actes, en vers

Reproducció digital de l'edició de Barcelona, Imp.
<http://www.lluisvives.com/FichaObra.html?Ref=13166&portal=1>



TXT: Rosa de Lima : novel·la

Reproducció digital de l'edició de Barcelona, Imp.
<http://www.lluisvives.com/FichaObra.html?Ref=13165&portal=1>



WEB: Selecció de Poesia Catalana

Reproducció del poema "Catalunya, pobra mare".
<http://www.uoc.edu/lletra/especials/folch/guimera.htm>



WEB: Guimerà a Magisteri Teatre-Mag Poesia

Mitja dotzena de poemes, entre ells, "Postals", "Cant a la vinya", "Va!" i "Déu perdona".
<http://www.mallorcaweb.com/Mag-Teatre/poemes-solts/guimera.html>



WEB: "El gos de casa"

Edició de 1918 al web del Departament d'Ensenyament (Generalitat de Catalunya).
<http://www.xtec.es/~malons22/personal/guimeragoscasa.htm>



WEB: Mar i cel

Text íntegre de l'adaptació de Dagoll Dagom a la Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes.
<http://www.cervantesvirtual.com/servlet/SirveObras/08141652100836162979079/p0000001.htm#1>



WEB: Quatre poemes

El web La Il·lustració Poètica Metropolitana & Continental conté quatre poemes de Guimerà: "Judith de Welp", "L'any mil", "Mort del joglar" i "Poblet".
<http://perso.wanadoo.es/lipmic/Poecat/guimera.htm>



WEB: Un viatge literari per les comarques de Catalunya

Elena Vicioso recull el poema "El Vendrell, voltat de vinyes..." sobre el Baix Penedès.
<http://www.xtec.es/~evicioso/baixpen/guimera.htm>

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Àngel Guimerà a LletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <http://lletra.uoc.edu/ca/autor/angel-guimera> >



WEB: "Al Tibidabo"

Elena Vicioso recull aquest poema al web Un viatge literari per les comarques de Catalunya.
<http://www.xtec.es/~evicioso/bcnes/guitibid.htm>



WEB: La Llengua Catalana

Discurs del president llegit en la sessió pública celebrada en l'Ateneu Barcelonès el 30 de novembre de 1895
[http://ca.wikipedia.org/wiki/Fitxer:La_Llengua_catalana_\(1896\).djvu](http://ca.wikipedia.org/wiki/Fitxer:La_Llengua_catalana_(1896).djvu)



WEB: Guimerà a EPdLP

Nota biogràfica amb dos fragments de la seva obra a El Poder de la Palabra.
<http://www.epdlp.com/escritor.php?id=1792>

Biobibliografia

Biografia



WEB: A la Hiperenciclopèdia

http://www.enciclopedia.cat/fitxa_v2.jsp?NDCHEC=0031692



WEB: A la Viquipèdia

Biografia i obra de l'autor al web de l'enciclopèdia lliure.
http://ca.wikipedia.org/wiki/Àngel_Guimerà_i_Jorge



WEB: Membre de l'IEC

Àngel Guimerà, membre numerari de l'Institut d'Estudis Catalans.
<http://apmembres2.iec.cat/detall.aspx?pkMembrePLE=200>



PDF: "L'ocellot sinistre"

Semblança biogràfica d'Àngel Guimerà. Conferència a càrrec de Jaume Cabré.
<http://publicacions.iec.cat/repository/pdf/00000040%5C00000070.pdf>



VIDEO: Àngel Guimerà a Edu3.cat

Documental biogràfic de 18 minuts destinat a estudiants d'ESO i Batxillerat i produït per la Generalitat de Catalunya.
http://www.edu3.cat/Edu3tv/Fitxa?p_id=18164&p_ex=angel%20guimera



VIDEO: Guimerà vist per estudiants

Biografia en vídeo amb les veus de tres estudiants de batxillerat.
<http://www.youtube.com/watch?v=GMpmlgk7PwU>

Bibliografia

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Àngel Guimerà a LletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <http://lletra.uoc.edu/ca/autor/angel-guimera> >



WEB: Què hi ha a la Biblioteca de Catalunya

http://cataleg.bnc.cat/search*cat/?searchtype=a&searcharg=Guimer%C3%A0+%C3%80ngel&sortdr opdown=-&searchscope=13&searchscope2=13&SORT=D



WEB: Què hi ha a les biblioteques universitàries catalanes (CCUC)

http://ccuc.cbuc.es/search*cat/a?SEARCH=Guimer%C3%A0+%C3%80ngel&sortdropdown=-&searc hscope=23



WEB: Què hi ha a les biblioteques públiques

<http://argus.biblioteques.gencat.cat/iii/encore/search/C|SGuimer%C3%A0+%C3%80ngel|Orightresult |U1?lang=cat&suite=pearl>



WEB: Per comprar-ne llibres

<http://www.llibres.cat/ca/detall-autor/guimera-angel>



WEB: Per llegir a internet (BVJLV)

<http://www.lluisvives.com/FichaAutor.html?Ref=2314&portal=1>



WEB: Articles de l'autor (Traces)

<http://traces.uab.cat/search?f=author&p=Guimer%C3%A0%20%C3%80ngel&sc=1&ln=ca>



WEB: Articles sobre l'autor (Traces)

http://traces.uab.cat/search?ln=ca&p=Guimer%C3%A0%2C+%C3%80ngel&f=keyword&action_sear ch=Cerca&c=Traces+%3A+base+de+dades+de+llengua+i+literatura+catalanes&sf=&so=d&rm=&rg= 10&sc=1&of=hb

Comentaris sobre l'autor

Crítica



WEB: Guimerà a Madrid

Estudi sobre l'obra d'Àngel Guimerà i la seva projecció a Madrid, de Joan Martori.

http://books.google.com/books?id=Hr5GH7Rr158C&pg=PA154&lpg=PA154&dq=crítica+Terra+baixa &source=web&ots=ZM12nFP-Pw&sig=jQHBPIH3UOAHRYr7VxULjGmxh40&hl=ca&sa=X&oi=book_r esult&resnum=1&ct=result#v=onepage&q=cr%C3%ADtica%20Terra%20baixa&f=false



WEB: Àngel Guimerà a l'AELC

Inclou biografia, cronologia d'estrenes, adaptacions cinematogràfiques...

<http://www.escriptors.cat/autors/guimeraa/>



WEB: L'autor al Corpus Literari Ciutat de Barcelona

Biografia, informació bibliogràfica i enllaços.

http://www.ducros.biz/corpus/index.php?command=show_news&news_id=1116

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Àngel Guimerà a LletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <http://lletra.uoc.edu/ca/autor/angel-guimera> >



PDF: La preocupació social en el teatre d'Àngel Guimerà

Estudi de Salvador Calvet i Figuerola, a UOCtreballs.

<http://lletra.uoc.edu/offlletra/files/4e8c4be1-80c8-446a-8c1d-31982ea5c0a4.pdf>

Diversos



WEB: Adaptacions a The Internet Movie Database

Nòmina de les obres de Guimerà que han estat representades i/o enregistrades.

<http://www.imdb.com/name/nm0347320/>



WEB: Casa Museu Àngel Guimerà a El Vendrell

Informació sobre la Casa Museu Àngel Guimerà al web Espais escrits de la Xarxa del Patrimoni Literari Català.

<http://www.espaisescrits.cat/home.php?op=6&module=escriptors&ides=23&idioma=cat>



WEB: Àngel Guimerà i Margarida Xirgu

Xavier Rius Xirgu sobre la relació de l'actriu Margarida Xirgu amb l'autor i la seva obra.

<http://margaritaxirgu.es/vivencia2/52guimer/52guimer.htm>



WEB: "Auca d'en Guimerà"

Auca escrita per Joan Vilamala i il·lustrada per Josep Casadevall al web La paret de les auques. Amb suggeriments de treball.

<http://www.auques.cat/tot.php?auca=guimera>



VIDEO: Terra baixa a Teatralnet

Reportatge sobre una versió teatral de l'obra protagonitzada per Roser Camí i Joel Joan al Teatre Romea.

http://www.youtube.com/watch?v=r_CCwSjD63E



WEB: Tiefland al Liceu

Article de V. Gaillard publicat a *El Punt* (02/10/08) amb motiu de l'estrena al Liceu de l'òpera *Tiefland*, basada en *Terra Baixa*.

<http://www.classics.cat/noticies/detall?id=7117>

Propostes didàctiques

interacció



WEB: Terra baixa

Guia interactiva de lectura del departament d'Educació.

<http://www.edu365.cat/batxillerat/lectures/catalana/terrabaixa/index.htm>